

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suaui Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt VII. Patrum dissensio de affirmanda ceu magis pia opinione, de
Virginis immunitate ab Originali peccato: & errata Suaui in ea re.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

1546. tionis in eo verti, an de mansione Decretum in præsentia conficiendum, an præstolandam obstaculorum remotionem; quod temporis diuturnitatem postulabat, ut compertum erat ex tam multis grauibufque quæstionibus ad eam rem propositis. Patres itaque rogati sententiam, in id ut de ea re amplius deliberaretur consenserunt ac rationibus quidem accessit vniuscuiusque propensio; cum plerisque mortalium placeat, adeoque videatur, ei negotio tamquam maximè necessario, maximæque celeritatis indigenti consulendum, quod plurimum ipsis conducit.

C A P V T VII.

Patrum dissensio de affirmanda ceu magis pia opinione, de Virginis immunitate ab Originali peccato: & errata Suanis in ea re.

PRæter disputationes de disciplina, dogmatum Decreta de noxa Originaria diligenter expensa. Et sanè stimulante in primis Paceco ut quæstio de sanctissima Dei Parente definitur, creditum est, de industria nodosum illud argumentum ab eo propositum, ut per propinquam Sessionem enodari non posset: sed postea compertum est, id ex sincera in Virginem pietate ab eo profectum. Opportunè verò paulò antè * accesserant duo Theologi eiusdem Nationis, eò missi à Pontifice, Didacus Lainius, & Alfonso Salmeron; quorum priorem, antiqua nostræ Societatis monumenta tradunt, vehementi eloquio perorassè pro sententia cui Paceco fauebat.

* In Actis in Arce S. Angeli, ubi agitur de Congreg. habita 25. Maij 1546. in qua propositi articuli de peccato Originali & numerantur hi duo Theologi.

LECTO igitur in generali Congregatione 8. Iunij Decreto de Originali culpa, prout digestum fuerat in priuatis cœtibus, Paceco arbitratus tantæ rei decissionem breuî temporis angustis restringi non posse, petiit ut vniuersali positioni, quâ communis cunctis hominibus huiusmodi noxa declarabatur, hæc verba adiecerentur: *De beata Virgine sancta Synodus nihil definire intendit; quamvis piè credatur, ipsam absque peccato Originali conceptam fuisse.* In illius sententiam plerumque itum. At Episcopi, aliique ex Ordine Dominicano qui aderant, acriter intercessere, quos nonnulli secuti. Opponebant illi, Vbi altera opinio pia declararetur, alteram impiam declaratum iri quod perinde foret, ac tacitè quæstionem decidi. Idcirco suauiter fuit, ut ea verba excogitarentur, quæ neutri opinionum officerent, sed vtraque in eo statu persisteret, quem tunc apud Ecclesiam obtinebat. Hinc in Theologorum congressibus huiusmodi tenore Decretum confectum: *Declarat sancta Synodus, non esse sua intentionis,* compre-

comprehendere in hoc Decreto, ubi de peccato Originali agitur, beatam & 1546.
immaculatam Virginem Mariam, Matrem Iesu Christi; de qua re nihil in presentia intendit decernere; sed observandas esse Constitutiones felicitis recordationis Sixti Papæ Quarti.

3 His tamen non acquieuit Pacecus. Causabatur ille, in cœtu superiore supra duas tertias partes in ea verba consensisse, *Quam piè creditur absque peccato Originali fuisse conceptam.* Hanc sententiæ pietatem negari non posse, quando non solum cuncti Regularium Ordines, vno excepto, cunctasque Academiae huic opinioni adhererebant, ceu magis pia; sed ipsa Ecclesia solemniter Conceptæ Virginis diem celebraret. Legati diuersa opinabantur: Montanus quidem immaculatam Virginem Conceptum probabat; Ceruinum Massarellus refert contrarium sensisse; de Polo nihil mihi compertum est. Verumtamen id inter eos conueniebat, haud committendum, vt dissidij fomes inter partes Catholicas inardesceret; neque vt adhiberentur voces, quibus quidquam earum cuiuslibet detraheretur. Respondit proinde Ceruinus; Si quid in cœtu præterito ea de re Patres pronuntiauerant, id neque Legatis rogantibus peractum, nec legitimo ad decernendum ritu: in anteaçto conuentu 28. Maij statutum fuisse, vt nihil in illa controuersia decideretur, & pars vtraque illibata persisteret. Si cui partium forma proposita quidquam officeret, eam posse mutari; sin minus, par non esse aliam formam induci, per quam obliquâ veluti viâ extorqueretur id, quod Synodus rectâ in concessum volebat. Tunc proposuit Asturiensis, vt ea particula deleteretur, quâ dicebatur, *Nihil in presentia Synodus intendit decernere.* Quod, quantum arbitror, eò respiciebat, vt saltem declararetur, in vniuersali affirmatione contracti à cunctis hominibus originalis peccati haud necessariò beatam Virginem comprehendi, adeoque per deductam inde ab aduersariis argumentationem nihilominus probabilem reddi eius immunitatem.

4 Hoc dictum Bertanus aliique Dominicani plausu excepere, vt accidit grauiora periclitantibus: at Paceco ei que addictis molestum accidit. Itaque ex integro repetita suffragia, & conuentus vltiorem productus. Eò demum res deuenit, vt quamuis plerique conceptam sine labe Virginem existimarent, plerique tamen satius duxerint, nihil oppositæ sententiæ detrahendum esse. Quare Decreti verba ex Asturiensis dictis comprobata sunt, ægerimè ferente Paceco.

5 Suauis hoc in loco & falsa narrat, & impia depromit. Res gestæ sic ab eo narratur, perinde quasi tota Concilij controuersia in eò

1546. veteretur, An admittenda esset diserta exceptio in Decreto, quod declararetur, de Beata Virgine Synodum minimè loqui. Id, nec amplius, à Franciscanis postulatùm, id pariter à Dominicani impugnatum. Et tamen res è diuerso contigit; nam Dominici in id facillè consenserunt; sed certatum est, An adhibenda essent in Decreto verba, quibus plus laudis ac præstantiæ Franciscanorum sententiæ accederet.

Alios tamen minùs tolerabiles errores, de iis quæ ibi sunt gesta, substernit Suavis, veluti basim impietati suorum dictorum. Colerat ille venerationem Ecclesiæ gradatim assurgentem erga Dei Matrem, quasi ex errore vulgi decepti. Narrat, ad obstandum Nestorianæ hæresi, quæ negabat Christum naturalem esse Dei Filium, adeoque Mariam *Dei Matrem* appellandam negabat, inductas fuisse pictas tabulas, in quibus Virgo proponebatur Christum infantulum vlnis complexa, quò significaretur, illum vel pro ea ætæritate adoratione colendum. Placet itaque Suavi, hinc profectam errandi occasionem; quippe quòd in illis picturis cultum Matri populus tribueret, & Filium quasi appendicem quamdam arbitraretur.

Enimverò enormius mendacium mihi numquam oblitreuit. Verum sanè est, post damnatam Nestorij hæresim, inductam fuisse tam in Orientis quàm in Occidentis Ecclesias consuetudinem piùmque studium appellandi frequenter plerisque vocibus Virginem augustò nomine *Dei Matrem*; adiectumque etiam illud esse solenni precatiõni, in ipsius honorem compositæ ex verbis Angelicæ salutantis, & Elisabethæ excipientis. Verum quoque est, et æstuasse tunc in omnibus ardorem ac studium eius venerandæ, & colendæ, in execrationem illius detestabilis hæreseos, quæ Virginem à tanto excellentiæ fastigio deiicere conabatur: quemadmodum pariter nouimus increuisse apud fideles aliarum seu diuinarum seu sacrarum rerum reuerentiam, veluti SS. Triadis, Eucharistiæ, Imaginum, ex oppugnationibus, quas identidem aduersus ea hæretici moliti sunt. Ceterùm de sanctitate Virginis, eiusque excellentia supra vniuersum Cælitum chorum, tanto cum honore locuti sunt Patres Græci Latiniq; vel ab ipsis Ecclesiæ primordiis, ac tam copiosè illorum testificationibus referta sunt volumina, cum Theologicis quæstionibus, tum piis dissertationibus meditationisque completentia, vt perinde sit, vulgi ruditati adscribere tantæ existimationis originem, ac planè sibi persuadere, in cunctis lectionibus vulgi ruditatem inscientiamque repertum iri. Ne sim longior tam dilucido argumento, paucos adducam Nestorianam hæresim

* Baron.
anno 441.

sim antecedentes. Inter Græcos S. Epiphanius longam in laudes Virginis Orationem contexit; de qua, more attoniti atque obstupescantis, ex reuerentia hæc inter ceteras laudes commemorat: *Gratia S. Virginis est immensa*. Et mox: *Solo Deo excepto, cunctis superior existit. Naturâ formosior est ipsis Cherubim, Seraphim, & omni exercitu Angelico, cui prædicandæ celestis ac terrena lingua minimè sufficit, imò verò nec Angelorum. Etenim ipsi quidem hymnum, laudem, honorem protulerunt; non tamen eo modo eloqui pro dignitate potuerunt*. Et postea: *Conspicio illam ab Angelis adorari*. Et rursus: *Virgo sublimior Angelis facta est, superior ipsis Cherubim & Seraphim*. Non igitur vulgi error fuit hic. Mariæ cultus inter homines, sed imitatio illius venerationis, quâ illam tam præcelsæ mentes colunt, quarum perspicacissima lumina picturæ ambiguitate non illuduntur.

§ Nolo concionem huc adducere, quæ nomen Athanasij præ se fert, Virginis laudibus planè contextam, cum reuerà nec eius opus, nec alterius eiusdem ætate scriptoris videatur. At sanctus Ioannes Chrysostomus in sua Liturgia sic Ecclesiam bis loquentem inducit: *Sanctissima & intemerata, ac supra cunctos benedicta Regina nostra, Matris Domini ac semper Virginis Mariæ, cum omnibus Sanctis memoriam celebrando*. Vbi perspicuum est, omnibus cali Ciuiibus Virginem ab eo anteferri. Et prius quàm ad Latinos accedamus; S. Ephrem Syrus, cuius Opera ex * S. Hieronymo nouimus legi solita publicè in Ecclesiis post Diuinæ Scripturæ lectionem, duas Orationes conscripsit, alteram de Maria, alteram ad Mariam. In priori vocatur ab eo, *Regina omnium, spes desperantium, Domina nostra gloriosissima, sublimior Calitibus, honoratior Cherubim, sanctior Seraphim, & incomparabiliter reliquis omnibus supremis exercitibus gloriosior, omnium Sanctorum Corona, ob immensum fulgorem atque splendorem inaccessa*. Ibi quæ leguntur verba, quibus Ecclesia vititur, *Sub tuum præsidium confugiui sancta Dei Genitrix: & dein eadem Virgo salutatur virorum patriæ atque mulierum Regina & Patrona, Dei & hominum Mediatrix optima, Regina supernorum Ciuium, & Domina Angelorum*.

* In libro de
Scriptoribus
Ecclesiasti-
cis.

In altera suauissimo quodam sensu eam agnoscit ceu præsidium vnicum suum, omniumque fidelium. Ita de Virgine senserunt SS. Patres Græci & Orientales, antequam imagines, impietatis Nestorianæ causâ depictæ, fidelium prius oculos, deinde animos possent decipere. Audiamus quænam fuerit apud Latinos opinio de Virgine iisdem pariter vetustioribus sæculis.

§ S. Hieronymus in Præfatione super Sophonia, loquens de cunctis mulieribus quæ sanctimoniâ claruerunt, dixit: *Quarum velut siderum*

1546.
• Cap. 7.

rum igniculos clarum Maria lumen abscondit. S. Ambrosius in libro de
 • Institutione Virginum, illam proponit tamquam cuiusvis excel-
 sissimæ virtutis exemplar; affirmatque, ab ea vel oculorum con-
 tactu castimoniam donum in alios transtulsum. Sed mihi libet potius per
 insistere in luculentissimo simul & efficacissimo S. Augustini testi-
 monio, utpote quod ad argumentum, de quo agimus, potissime
 pertinet. Desudabat ille in oppugnanda Pelagianorum hæresi, ho-
 mines ab Originali peccato eximentium, & multos etiam à nouis
 libere contractis, eosdemque in quemdam statum intaminate per-
 fectionis, huius vitæ tempore collocantium. Vbi demonstrat Au-
 gustinus, omnes quidem utriusque peccatorum generi subiaccere, tam-
 etsi disputationis æstu feruesceret, se plane hac limitatione tempe-
 ravit: * *Exceptâ sanctâ Virgine Mariâ, de qua propter honorem Domini*
nullam prorsus, cum de peccatis agitur, habere volo questionem: inde enim
scimus, quod ei plus gratiæ collatum fuerit ad vincendum omni ex parte pec-
catum, quæ concipere ac parere meruit eum, quem constat nullum habuisse
peccatum. Hac ergo Virgine exceptâ, si omnes illos Sanctos, & cum his con-
uenerent congregare possemus, & interrogare, & cetera quæ sequuntur.
 Intendatur nunc animus, an tam sublimis existimatio de singulari
 Virginis sanctimonia ex vulgi simplicitate, ac teneritudine pietatis,
 atque ex ambigua imaginum figura post Nestorianos errores in-
 ducta ortum traxerit.

* De Natura
& Gratia,
cap. 36.

Sed quando imagines proferuntur; quid ad hæresim Nestorianam
 Iesum ostentare dignum adoratione etiamnum infantulum? Num
 forte id inficiabatur Nestorius? nihil minus. Et quâ sanè specie
 inficiari poterat, cum adeò perspicuis notis Euangelium demon-
 straret, Christum Dominum infantem in præsepio adoratum fuisse
 & à Magis prodigiosâ stellâ deductis, & à Pastoribus Angelorum
 nuntio inuitatis? Præterquam quod, si huiusce rei gratiâ hæc im-
 agines pingebantur, cur non etiam in cunis iacens, seu per aliam
 quampiam figuram infantis expressus, sed in Matris brachiis? Quis
 Ecclesiæ consilium non aduertat? Christum esse Deum negabat
 Nestorius, atque ita Virginem esse Dei Matrem pariter negabat,
 adeoque cultum omnem illi adimebat, qui ob tam incomparabilem
 excellentiam ipsi debebatur. Damnatus is fuit in Ephestino
 Concilio, inductusque mos pingendi Dei Parentis imagines ado-
 randas cum infante Christo inter vlnas, quò significaretur, adorari
 Mariam tamquam illius Puelluli Matrem, & per id eam esse Dei
 Parentem: vbi enim qualiscumque alterius filij parens esset, nullus
 adorationi titulus præferri poterat.

Per

11 Per eadem ludibria deridet ipse quasi ex ignorantia populari subortam sententiam, quæ ab Originali peccato Virginem liberat. Non est hinc mihi consilium propriam mearum opinionum, sed communem Ecclesiæ causam tueri: quapropter nolo pluribus prosequi testimonia & argumenta, quæ tot Catholicorum Scholæ & Academiæ hac de re congesse. Ea librorum copia pro hac sententia ab aliis edita est, quæ ad instruendam Bibliothecam abundè foret. Solùm obseruo, à Suaui, seu fidelitatis seu eruditionis experte, perperam adduci Scoti dicta in hac quæstione; solùm enim refert, hæc & non ampliùs ab eo dici: Potuisse nimirum à Deo effici, vt Maria Virgo vel numquam peccatum contraheret, vel vnico solùm momento, vel aliquo temporis spatio: Deo solùm compertum esse, quid reipsa factum sit: primum ex his esse probabile, vbi non obstat Ecclesiæ, vel Scripturarum auctoritas. Ceterùm scire oportet de Scoti sententia (iis etiam prætermisissis, quæ ex historia, eiusque Vitæ scriptoribus habentur) ipsum in tertio Sententiarum libro dist. 3. quæst. 1. tam in scripto Oxonij priùs dictato, quàm in eo quod postea dictauit Parisius, non solùm soluendis argumentis aduersus immunitatem Virginis ab Originaria culpa dedisse operam, sed etiam studuisse præualidis argumentis huiusmodi sententiam confirmare. Præfertim verò, quod Aquinatem impulit, ad opprimendum, Non posse Virginem à Christo redemptam affirmari, nisi priùs peccato fuisset mancipata; retorsit Scotus affirmans; Quinimò non fuisse potius Christum perfectum Redemptorem, nisi aliquem perfectè, hoc est, ab omni pœna redemisset: & quoniam Dei gratiâ vel per momentum carere, grauissima pœna est, par fuisse, aliquem à Christo ita redimi, vt ne momento quidem temporis Deo esset inuisus: vnde, vt Christi merita ipsi tribuant nomen ac laudem perfectissimi reconciliatoris, excellentissimi sequestri, & absolutissimi benefici, oportuit, vt aliquem liberaret à culpa, odioque Diuino, quocumque temporis momento, ac demum ab omni labe, quæ animam inficit ex Adami delicto: postremò retortum argumentum his verbis claudit: *Magis igitur indignit Maria redemptione, quàm quicumque alius; quia tantò magis indignit redemptione, quantò maius bonum sibi conferebatur post redemptionem. Cum igitur maius bonum sit innocentia perfecta, quàm post lapsum culpa remissa, maius bonum sibi conferebatur præseruando ipsam ab Originali, quàm si postea fuisset purgata.*

12 Audire vellem à Suaui, vtrum huiusmodi verba solùm tendant ad rem ceu possibilem, an ad effectæ rei veritatem ostendendam. Præterea illa exceptio, nisi cum Ecclesiæ & Scripturæ auctoritate pugnet.

Pars I.

PPPP

repe-

1546. reperitur quidem in priori Oxoniensi scripto, quo tempore Scotus minori peritiâ præditus, adeoque formidolosior erat; sed non in Parisiensi, postquam potuit pleniori studio rem indagare. Et quamquam in 3. distinct. prius allata in neutro duorum scriptorum quicquam asseueranter concludat, solumque dicat, Potuisse Deum quolibet ex hisce modis se gerere, adeoque differat potius more ad affirmandum propendentis, quam affirmantis; tamen in Oxoniensi commentario in distinct. 18. quæst. unica §. *Hoc visum*, fidentissime hoc affirmat: siquidem ibi distinguit in celo variam Sanctorum conditionem; aliorum qui olim inimicitiam cum Deo contraxerunt ex patrato à se delicto; aliorum ex solo Originali; & alicuius, qui ex neutro illorum fuerit vniquam inuisus Deo, & talem ait fuisse B. Virginem. Haud tamen dissimulauerim Scotum, quemadmodum in Parisiensi scripto dist. 3. timorem abiecerat, quem præ se tulerat in Oxoniensi eadem dist. 3. ob auctoritatem Ecclesie, sacreque Scripturæ, quem tamen exuerat in eodem Oxoniensi scripto ad memoratam distinct. 18. ita è contrario cautiorem redditum in eo asseuerando ex rei conuenientia, quod in Diuino solum arbitrio situm erat, addidisse dubitantis particulam *forfitan* illi doctrinæ, quam de perpetua Beatæ Virginis innocentia in Oxoniensibus prælectionibus dist. 18. absolute tradiderat.

Atque hæc de Scoto. Ad defensionem Concilij gradiamur, aduersus quod inductis in suæ fabulæ scenam Germanis, Patrum Senatuum obiurgat atque deridet ob memoratam exceptionem, proflus à ratione alienam, ac dubitationi subiicientem cuncta generalia sacrarum Literarum effata, incertumque reddentem in singulis Adam posteris Originale peccatum. Ex eo enim quod Mater Dei fuerit, nullum ait haberi fundamentum, quo ea immunitas innitatur, cum S. Bernardus ad Canonicos Lugdunenses * scribat: Vbi huiusmodi argumentum valeret, fore vt oporteret etiam ab Originaria labe subducere patrem Dei Parentis, atque ita procedere per superiores totius stirpis generationes.

Ab hoc postremo ordiamur. Scire cuperem, quibusnam typis fuerit editus hic Bernardi liber, quo tantum ineptiarum continetur. Quis sanè poterat eximius ille Doctor hoc affirmare, quin vnâ peruerteret tot singulares dotes, quas in Dei Matre veneratur, non modò supra ipsius proauos, inter quos aliqui scelesti numerantur, sed supra res omnes à Deo procreatas? Quo pacto non improbatè solemne festum Natæ Virginis, quod in eadem epistola comprobatur, & quo nullum eius proauorum natalem diem honestamus? Alia omnia

* Epist. 174.

nia Bernardus. Volebant Lugdunenses Canonici propria auctoritate, Romanæ Ecclesiæ iniussu, Conceptæ Virginis celebritatem inducere. Id meritò reprehendit Bernardus, eosque admonet, vt Apostolicæ Sedis iudicium consulant, ac sequantur, cui se & illam & quamcumque aliam suarum opinionum subiicere contestatur. Quâ igitur fronte audet Suauis Bernardum aduersus eiusdem Sedis Decreta producere? Iam verò quoniam illi Canonici sic ratiocinabantur: Celebratur Natæ Virginis dies festus, ergo Conceptæ pariter est celebrandus, cum perspicuum sit, haud orituram fuisse B. Virginem, nisi conceptus præcessisset: ipsis respondet, Si quid argumentum illud probaret, eodem conficeretur, celebrandum esse diem natalem parentis, eiusdemque conceptum, adeoque auorum ac proauorum vsque ad Adamum; nam absque illorum ortu & conceptu Maria in lucem edita non fuisset: nullam ergo vim inesse huiusmodi argumentationi, *Honorandus est conceptus, qui honorandum præiuit partum, quoniam si ille non præcessisset, nec iste esset, qui honoratur*: cum in comperto sit, non semper conditionem sine qua res non euenisset, eiusdem esse præstantiæ, eandemque mereri venerationem, quæ ipsi rei debetur: alioqui pari esset habenda cultu nutrix ac rex; nisi enim nutrix regem aluisset, haudquaquam ille vixisset.

15. Ita ratiocinatur Bernardus. In reliquum, vbinam vel ipse, vel alius ex antiquis Patribus vmquam attribuit, non inquam cunctis B. Virginis progenitoribus, sed Abrahamo (in quo affirmat aduersarius esse solidius fundamentum quàm in Maria) ea ipsa priuilegiorum miracula, quæ vnanimis Virgini deferunt? Et tamen ea detulerunt non ex alio solidiore Scripturæ effato, nisi quòd ibi Dei Mater appellatur. Cur Suauis, & Suauiani nouatores non irrident pariter Augustinum, qui in producto à nobis testimonio quemcumque Sanctorum peccato asseueranter subiicit, Mariam verò Virginem subdere numquam audet, contestatus, eà se exceptione vt in honorem Christi? Et tamen Christi honor nihil ipsum permouit, ne subderet peccati dedecori cunctos Christi non proximos genitores. Fac intelligat eo loco Augustinus peccata dumtaxat voluntariè patrata; num fortè tam de his, quàm de Originali non comperiuntur in sacris Literis vniuersalia asserta? Nonne habetur in secundo Paralipomenon cap. 6. *Neque est homo qui non peccet*; & in cap. 3. S. Iacobi: *In multis offendimus omnes*? Sanctus idem Augustinus, tametsi tamquam Fidei sumat dogma, constituens omnem hominem peccare, non idcirco vult eà communi regulâ beatam Virginem includi. Quid ita? Num quia Scriptura nominatim eam eximat ex

1546. prædictis vniuersalibus effatis? minimè verò: sed solum, quòd ipse
 meruit concipere & parere eum, quem constat nullum habuisse peccatum. Quo
 pacto non occurrit Augustino haud hebetis ingenij viro istorum
 ratio, nimirum multò magis id Abrahamo debuisset conuenire,
 cuius è lumbis Christus prodierat, & cui Christus fuerat promissus.
 Quo pacto non animo peruoluit, si semel generales enuntiationes
 in vno peculiari agnoscentur incertæ, incertas in singulis reliquis
 euasuras?

Hæc si obiecta S. Augustinus acciperet, Suauem, vt arbitror, do-
 ceret; Primò, nihil obltare veritati ac firmitudini vniuersalis dicti
 aliquam exceptionem, quæ illi dicto adhibeatur in iis peculiaribus,
 qui nominatum exprimi solent, vbi eo dicto comprehendere ani-
 mus est. Etenim cum eluceat in iis perspicua quædam ac prævalida
 ratio, ne ibi comprehendantur, fatius fuit, locutores absoluere obli-
 gatione eos nominandi, quoties intendunt eosdem excludere, quòd
 frequenter intendunt, quàm ipsos disertè appellandi, cum volunt
 includere, quòd rarò fit. Ita videmus in generalibus mandatis, con-
 cessionibus, aliisque huiusmodi expressionibus, haud contineri ex
 Iuris Consultorum documento quædam certas res, nisi nominentur.
 Cum itaque vni vel pluribus inest conspicuum quoddam discrimen,
 quò discernantur à reliquis omnibus in ea re de qua fit sermo,
 eò quòd illa comprehensa non ceaseatur lege in vniuersum prolata,
 nihil planè ipsius veritas contaminatur, nec in ceteris incerta red-
 ditur.

In promptu est exemplum in hac ipsa materia suppeditatum. De-
 cit Apostolus: *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes
 viuificabuntur.* Et tamen certum est, hoc effatum exceptione aliqua
 limitandum, & quidem huiusmodi, quæ priorem solum partem,
 non posteriorem restringat; adeoque rationem vtriusque omnino
 parem non esse: nam Heua in Christo *uiuificabitur*, & tamen non est
 mortua in Adamo. Sed ea exceptio in huiusmodi rem cadit, tam
 apertè à reliquis omnibus differentem in hac causa, vt nullam vi-
 leat necessitatem inducere ad idem de ceteris affirmandum. Cum
 itaque satis nobis constet, omnes Adami posteros debitum contra-
 xisse, vt infecti culpà nascerentur, nec ex vi redemptionis esse illi
 purgandos absque Sacramenti efficacia, seu re, seu voto suscepti;
 cumque perspicuum sit, primo conceptus momento per neutrum ex
 his modis suscipi Sacramentum; necessarià consecutione confir-
 matum restringi possit in aliquo, vbi speciatim apparet peculiaris
 ratio,

ratio, propter quam debuisset Deus priuilegio illum donare modo quodam extraordinario infusæ sanctitudinis, ob præcedentia Christi merita, suæque gratiæ dono præuerti, absque Sacramentorum opera, primo illo conceptus momento. Similiter cum iam nobis innotescat, ex Adami lapsu nostras facultates inferiores à ratione decessiuisse, furoremque concupiscentis facultatis effrenato impetu ferri ad fugacia oblectamenta; innotescit pariter, neminem diu ualere illorum aggressionibus resistere. Et quamquam Diuinâ ope nostra curetur infirmitas, ne diuturno tempore in graues noxas necessario prolatur; non tamen robustos eadem efficit, ut à leuioribus abstinemus: quod periclitatione quotidianâ docemur, pluribusque Scripturarum oraculis, & vniuersali Christi monitu, nos omnes ehortantis ad petendum à Deo, ut *dimittat nobis debita nostra*; adeoque pro certo ponitur, debitores nos esse. Cumque per Scripturæ verba, ac per exempla id etiam intelligamus extendi ad præclarissimos Sanctorum; haud certe licet nobis ex quacumque sanctimoniam præstantia legem hanc coarctare, quin eam reddamus ambiguam, adeoque suspectam falsitatis. Licet nihilominus eandem limitare in certo ac peculiari capite, in quo emineat ratio planè singularis, ob quam debuerit Deus purissimum à quouis nauo candorem ipsi elargiri, adeoque à prauis animi affectionibus inuisibilem.

18 Num id nobis de aliquo singulariter fas est credere? De quo nimirum? De vnica illa Virgine, cui Christus totam hominis naturam referebat acceptam, hoc est de Matre, quæ Christo dedit ut esset, idque & voluntariè & ex animo propensissimo dedit. Christus verò ubi iam conceptus fuit, nullum ab homine reuera beneficii accepit, cum omnium esset Dominus, suoque arbitrato Diuinâ potentia vteretur. At primo suæ generationis momento ingens accepit beneficium ab ea quæ ipsum concepit; eoque maius quam ceteris filiis conferatur, quò præcelliore conditione conceptus fuit. Erat itaque peculiaris ratio, ut cum Christus adeo futurus esset obnoxius Parenti suæ, Christi præuisa merita arcerent ab ea tam graue malum, cuiusmodi est Dei offensio & inimicitia. Decebat & pietatem erga Matrem, & gratum animum erga de se benemeritam, ut Christus efficaciter cuperet talem in ea statum perpetuum, in quo, quocumque tempore inspecta, numquam appareret Filio abominanda. Verisimile igitur est, id Christum reipsa expetiisse, cum in eo virtutes omnes omnibus numeris absolutissimæ excelluerint. Quod si expetiit, eius votum ut à Patre præuisum est, sic ab eodem

PPPP 3 exple.

3546. expletum. Hac fortasse ratione differeret S. Augustinus, ad eundem immuniam Virginis, quam ipse immuniam in generalibus Scripturæ locutionibus admittit à peccatis vel cuiusvis generis, prout multi opinantur, vel certè ab iis quæ voluntariè patrantur, pro quibus non minùs quàm pro Originario valet Suavis oppositio.

Quantæ autem admirationis esset, si S. Augustinus, ad eundem in Divinis Literis versatus, numquam illa Euangelij verba alioqui notissima observasset, à Suavi obrusa ad huiusmodi titulum infringendum, per quæ Christus quibusdam beatum appellantis ventrem qui eum portauerat, & vbera quæ ille suxerat, respondit: *Quisquid beati qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud.* At illa fortassis Augustinus observarat, ac memorià retinebat; sed perinde ac Suanis eiusque Lutherani nequaquam intelligebat. Quare arbitror, hæc obiectantibus responsurum illum fuisse, exemplo matris terrena Principis, de qua verè prædicare licet esse illam sublimem atque felicem, non quòd Regem pepererit, sed quia Regis gratiam obtinet; eà verò si careret, tamen Regis mater, posset in miseris iacere, quod Agrippinæ contigit, aliisque compluribus. Verumtamen non hic negatur, eò quòd illa Regem genuerit, non esse validum fundamentum, credendi eius gratiam apud Principem reliquis omnibus supra modum antecellere. Ita sanè certum est, proximam causam, cur Beata Virgo poterat beata prædicari, quantum fas est homini in hac mortalitate viatori, fuisse coniunctionem cum Deo per charitatem, quâ ius beatitudinis, cælestisque gloriæ nitebatur: sed verum pariter est, quòd ipsa Deum genuerit, in causa fuisse, cur merito Deo libuerit eam illi gratiam elargiri, quâ omnium exactissime verbum Dei audiret & custodiret, ipsique Deo intimè arcissimeque adhereret.

Quod verò attinet ad huiusmodi immuniam in Virginis proavos deriuandam, idem Augustinus Suavem doceret allatà distinctione causarum, quæ Philosophi appellant causas, alias *per se*, hoc est, quæ *suapte intentione, ac suapte naturâ efficiunt*; alias *per accidens*, quæ proprium causarum nomen haud merentur: ostenderetque secundum generis causam esse avum, si ad nepotem referatur. Etenim quidquid avus operatur, nihil per se & ex intentione naturæ confert ad generationem nepotis; sed consistit in filij effectione, à quo poterat nepos haud procreari: vnde fortuitò contigit, ut ab aui operatione nepotis procreatio per filium procederet. Iam verò quod ex accidente provenit, neque necessitudinem fundat, neque vinculum naturæ. Aliqua tamen inde oritur convenientia, ad utrumque fundandum

dandum pro hominum instituto atque consuetudine, ex suo genere 1546.
 contentis in eo iure, quod *Gentium ius* nuncupamus, & de quo omnes homines conueniunt. Nulla siquidem reperitur Natio, nulla Respublica, quæ peculiare quoddam vinculum non agnoscat etiam cum progenitoribus non proximis, sicuti cum auo, & cum transuersis consanguineis, qualis est frater: verum pro huius necessitudinis ac vinculi ratione vsque ad certum consanguinitatis gradum, & cum quadam mutua debitione præstandi hæc vel illa officia, spectant hæc necessitudines & vincula ad leges ciuiles peculiarium Reipublicarum; & pro conditionum, temporum, ac regionum varietate variantur.

21 Porro illud animaduertendum est, Ius Gentium, sicuti legum Romanarum scriptores adnotarunt, * fuisse ab ipsis Gentibus constitutum, *vsu & humanis necessitatibus id exigentibus*. Vnde fit, harum legum consuetudinumque vinculis Christum nihil obstrictum fuisse, vtpote quacumque humanâ potestate maiorem, ac talem qui nullius hominis indigens, ideoque immunis erat ab iis nexibus, quibus propter mutuam indigentiam colligantur ceteri homines, & ad ea Iura custodienda coguntur. At idem Christus ex sacrorum Doctorum sententia Naturæ legibus subdebatur, quæ Deum ipsum proximum Legislatorem agnoscunt, & ad quas citra controuersiam pertinet quartum Decalogi præceptum, quo iubemur colere causas secundarias à quibus proximè generamur, quemadmodum tria superiora mandata primæ causæ, quæ itidem proxima est, cultum præcipiunt.

* §. Ius autem Gentium, Inst. de Iur. nat. Gent. & Ci. ul.

22 Hisce præmissis conficeret Augustinus, iure optimo SS. Patres, & Ecclesiam ipsam, ex eo quod Scriptura narrat Mariam Christi Parentem fuisse, qui titulus longè superat Abrahami & cuiusvis sanctissimi hominis dignitatem, arguisse in Virgine innocentiam, candorem, virtutis excellentiam, Diuinæque gratiæ immensitatem, ultra mensuram omnem, Veteris Nouique Testamenti homines quacumque sanctitate conspicuos supergressam; tametsi de illis egregiè res gesta perscriptæ fuerint, quæ de Virgine non legantur. Quod si Augustini ea esset ratiocinatio, ex iisdem positionibus Scotus, aliique Scriptores, qui Scoto seu priores seu posteriores, Dei Parentem in sui Conceptione Immaculatam affirmare, Parisiensis Academia, Theologi Basileæ congregati, ac denique Synodus Tridentina, instructa iam tum præstantissimis Doctoribus, vt vidimus, colligeret huiuscemodi exceptionis probabile fundamentum; nihil tamen propterea inde in dubitationem reuocatâ legis.

1546. legis veritate in quibusvis aliis ex Adami semine procreatis. Equidem, si viueret adhuc Suauis, admonitum ipsum vellem; licet qui summæ auctoritatis viros nonnumquam impugnat, notam temerarij non incurrat, qui tamen illos irridet, semper ipsum irrisio- nibus subiacere. Quâ ille confidentiâ ausus est, nullâ tandem scien- tiâ scriptor eximius, nullâque ingenij sui præclarâ commentatione memorabilis, deridiculo habere, quasi inania capitula, cunctos Theologos Concilij, & tot Doctores, qui per tria sæcula veram aut probabilem hanc sententiam existimarunt? Quî fieri poterat, vt in mentem ipsi non caderet, etiamsi Ecclesia Catholica Diuini Præsi- dij præsentem opem non haberet, eam certè potiori humane sa- pientiæ parte constare; adeoque posse quidem tunc fieri vt in al- quo fallatur, adhuc tamen vt planè desperet, fieri non posse? Qui- cumque res tenues admiratur, imperitè sanè, sed reuerenter se gerit: qui res maximas deridet, inscitè simul ac petulanter agit.

C A P V T V I I I

Peccatum Originale à Patribus expensum.

ENimuerò quantum admirationis potius quam irrisionis me- rerentur Patres Concilio operam dantes, liquebit mox in ar- gumento Originariæ noxæ, quod primæ Sessioni, vt narra- uimus, explicandum seponebatur. Expensum illud fuit & priuatum in peculiariibus Theologorum, & publicè in generalibus Patrum congressibus: vbi disciplinas Theologicas haud professi ibant in sententiam peritiorum Patrum in ea scientia, sicuti obseruat Plato, in humanis videlicet negotiis id fieri consueuisse, quod illi placet, summus infimûsve sit, qui iis in rebus sapientissimus habetur. Studet quidem suadere Suauis, in Episcoporum conuentibus, ob Patrum Theologiam callentium infrequentiam, fuisse rerum capita languidè delibata, adeoque indiligenter digesta. Nihil profectò veritati repugnantius. Capere coniecturam licebit ex modica quam referam parte subtilium & eruditarum animaduersionum, quas penè innum- erabiles illi protulerunt: at equidem ne molestiam copiâ paratam, eas dumtaxat sèligam, quæ viam aperiunt ad mentem Concilij me- liùs introspectendam in definitionibus promulgatis. Nec immora- bor in refellendis iis, quæ Suauis parum edoctus, multumque con- fidens, colorat de variis Theologorum sententiis: abundè sit adin- fringendum falsum, veri narratio.

Examen in quinque capita distributum est: Primum, de Natura peccati